

Ярослав Мисак

Розкриваючи тему патріотизму, неможливо оминати увагою і питання тих людей, які, народившись на рідній землі, згодом вирішують назавжди змінити країну проживання. Як же нам ставитись до них? А особливо у теперішній непростий час.

Перш ніж зануритися у проблематику еміграції, хочу наперед окреслити завдання цієї публікації. Воно не полягає в захисті емігрантів чи «патріотів» (згодом я поясню, чому використано лапки), і аж ніяк будь-якого роду критиці. Бажаю поєднати два табори через намагання зрозуміти мотивацію поведінки один одного. Саме тим і займається Церква, яка старається об'єднати всіх нас: таких різних, але однакових братів і сестер у Христі.

Ще від далеких 1900-тих (і навіть раніше) нашим землякам довелося познайомитися із переїздом з рідної землі. Так триває і до сьогодні. Протягом історії були різні причини таких процесів, на жаль, включаючи депортацію і біженство. Проте нас цікавитиме лише нинішня ситуація. Останніми роками міграція з України б'є рекорди. Талановите населення масово покидає країну в пошуках кращого заробітку та життя. Про загрозливі темпи відтоку українців кажуть експерти, преса, статистика і навіть влада, приводячи найрізноманітніші цифри і дані досліджень. Наприклад, у червні 2018 року тодішній міністр соціальної політики Андрій Рева озвучив цифру в межах 3,2 млн українців, які перебувають за кордоном на постійній основі. Найбільш поширеними причинами цього є праця, навчання, обмін досвідом, саморозвиток, з'єднання сім'ї... І можливо, ця історія не набула б такого негативного розголосу, якби не війна. Багато українців почало дуже різко висловлюватися проти, на їхню думку, «запроданців та зрадників країни».

Сприйняття емігрантів українським суспільством далеко не найкраще, часто домінує несхвальне ставлення до них їх звинувачують у відсутності патріотизму, зраді

батьківщини, небажанні щось міняти попри труднощі, нелюбові до власної країни тощо. Аналізуючи таку позицію, можна припустити, що десь таке негативне забарвлення терміну «еміграції» ми успадкували дещо від радянських часів, адже ця система жила схемою засудження всіх інакомислячих, тих невдоволених, які шукають інших способів вирішення проблем. Водночас сьогодні маємо іншу ситуацію, нові виклики та можливості. Критики емігрантів часто почуваються покинутими, коли дізнаються про черговий вояж близьких, бо якщо не ми, то хто тут наводитиме порядок. Легко стати на таку критичну позицію, залишаючись в Україні наодинці з усіма викликами та негараздами.

Часом ми легко засуджуємо людей, скаржимося чи гніваємося на них, однак в той момент ми не маємо повного розуміння, що діється в душі адресата нашої злості, у які обставини його поставив Бог. Бо, мабуть, можливо не всім, але більшості було боляче і дуже нелегко при виборі такого доленосного рішення: залишити все і податись туди, де інша культура, ментальність, мова та й взагалі все чуже. Зі Святого Письма знаємо, що творячи людину, Бог дав їй свободну волю. Кожен з нас має право писати власну історію. Виходячи з цього, людина має право на самореалізацію, навіть якщо нам видається цей шлях помилковим, і засуджувати людину несправедливо, з цього приводу можна хіба що жалкувати.

А гідна жалю та людина, яка взагалі без вагомих причин просто таки тікає, бо «тут нічого не міняється», «я не бачу перспектив», «я розчарований і нещасливий». Ми часто забуваємо, що самі куємо своє щастя, все залежить від нас, та й християни знають, що щастя не вимірюється матеріальними благами. І «якщо хтось думає, що тут він не хоче нічого робити для кращого життя, а ось в іншому місці все вже зроблено, і там-то він попрацює... у мене для вас погані новини: Якщо ви не хочете нічого робити - то проблема в вас, не в місці». Та й навіть такі причини, як навчання, можливість розкриття своїх здібностей чи пошук вищого рівня добробуту не завжди тягнуть на зміну паспорту. Хто наполегливий, працелюб та горить бажанням самореалізуватись – не шукає оправдань, а шукає можливостей досягнути своїх задумів тут. Окрім того великою загрозою для наших громадян є поступова асиміляція, де навіть третє покоління вже може не відчувати спорідненості із землею батьків. Як завжди дуже влучно про це говорив наш блаженніший Любомир (Гузар): «Напевно, не існує народу, який не мав би якоїсь частини своїх співвітчизників, що живуть в іншій країні чи навіть на іншому континенті. Це не біда, якщо ті люди зберігають себе. Якщо ж вони покидають рідні землі, щоб тільки загубитися, то, думаю, це не є корисно ні для кого, ані для тої країни, з якої вони виїхали, ані для тої, до якої прибули». Саме тому не робимо передчасних висновків щодо наших побратимів, бо у кожного є своя унікальна ситуація. Та й чи варто при цьому зайвий раз казати про те, що взаємні образи лише поглиблюють розпорошеність серед українців? Таким чином, виникає прірва між закордонними українцями та самою Україною. А через взаємодопомогу й повагу ми зможемо дійти до спільного знаменника. «Ми живемо в різних країнах, але ми невід'ємна частина одного і того самого Українського народу, який сьогодні голосно заявляє про свою гідність, про свою свободу і про свою незалежність».

А щодо тих, хто замість того, щоб на ділі проявити свою позицію, своїми невдоволеними постами лише засмічує стрічку новин у соціальних мережах, то їм хочеться нагадати, що патріотизм без лапок не має на увазі виключного проживання в Україні, а передусім любов до всього українського та готовність послужити своїм братам. Таку любов якраз має багато емігрантів, які неодноразово допомагали і допомагають останніми роками гуманітарно, фінансово чи різноманітними акціями мирного протесту.

Поважаючи рішення кожного емігранта, нам залишається побажати їм Божого благословення, не розчинитись, не втратити своєї ідентичності і прохання бути добрими амбасадорами нашої неньки та Церкви – тими, які власним прикладом підносять міжнародний рівень України, популяризують українські звичаї, мову, кухню тощо. Бо якщо краще поміркувати, то питання не у тому, де ти живеш, а у тому, де ти можеш реалізуватись і принести більше користи для суспільства, у тому числі своєї Батьківщини. Якраз там, на чужині, завдяки нашим вірним наша Українська Греко-Католицька Церква набула статусу глобальної. Бо наші священнослужителі завжди там, де є «розсіяні суцх»; де б не потребували духовної опіки, наша Церква поспішить на допомогу, бо так навчав Христос – служити ближньому. А найкращою позицією для українців буде не вважати себе емігрантами, а бажання чимскорішого повернення до рідної домівки.

Держава Ізраїль була створена емігрантами, які повернулися на історичну землю і започаткували якісно нову реальність. Враховуючи певну історичну подібність історичних шляхів єврейського та українського народів, не можна виключати, що так само рано чи пізно вчинять і українці. Мільйони наших закордонних співвітчизників у належний момент повернуться на історичну землю і створять тут якісно нову реальність – облаштують нову Україну.

А сьогодні «ми, як Українська держава, як світове Українство, як українські Церкви, покликані робити одну й ту ж справу. Ми повинні разом розбудовувати Український світ, разом зміцнювати нашу державу, боронити її права, водночас будувати світове співтовариство і стати частиною нової глобальної культури, яка ось будується».

І наостанок, у часі такої дискусії нам не слід забувати про наше найосновніше покликання – здобуття Царства Божого. Там уже точно немає кордонів, суєти, там усі рівні і щасливі. І якими б ми не були, і де б не жили, Бог найперше хоче бачити нас «громадянами неба» (Пор Фил. 3, 20).

Ярослав МИСАК, Чи еміграція є дійсно антиподом патріотизму? // СЛОВО №3 (79),
вересень-листопад 2019